

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

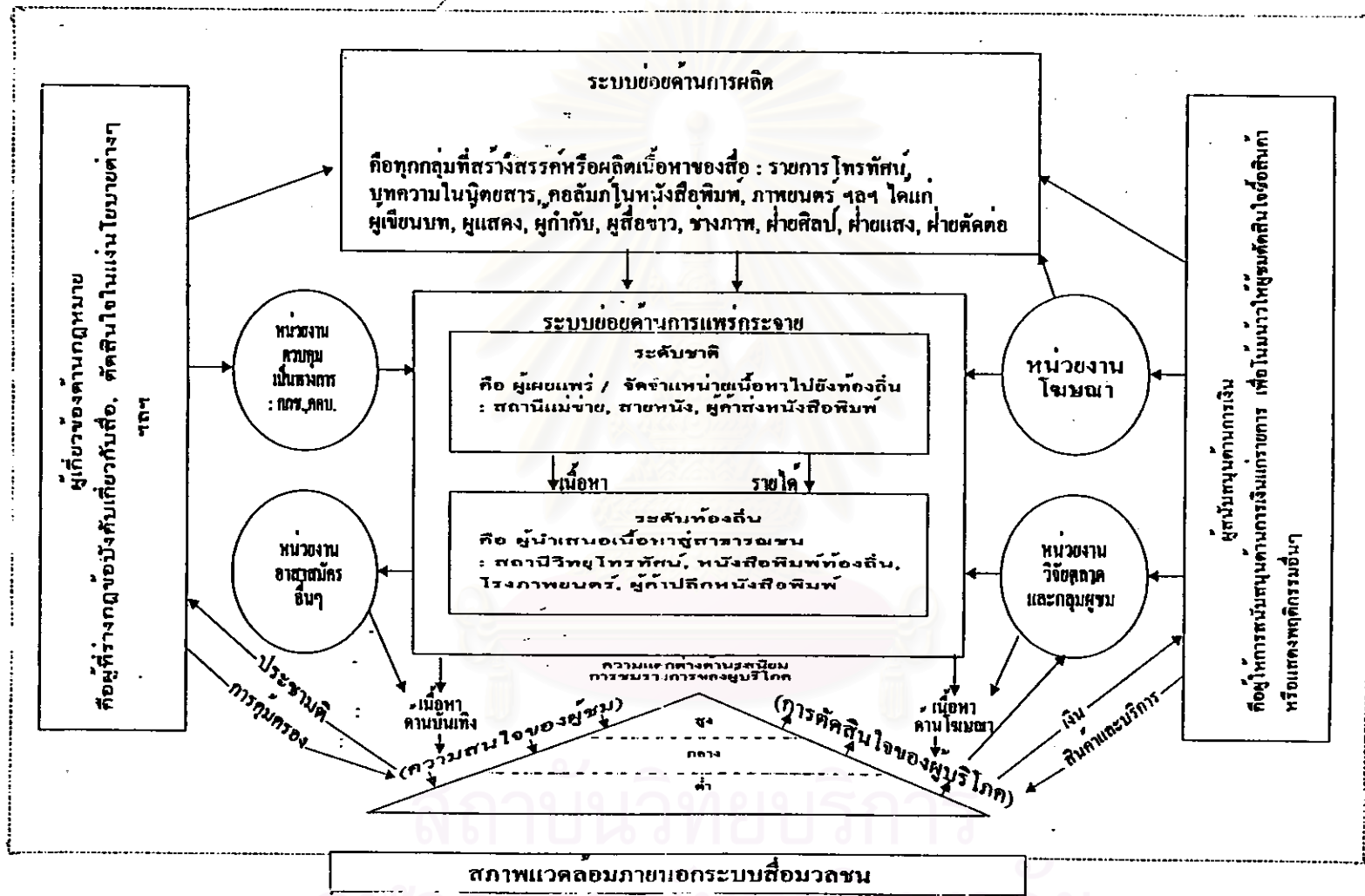
ทุกวันนี้ มีนักสื่อสารมวลชนจำนวนมากที่หลงทางในบทบาทที่กำลังได้รับอยู่ จนลืมไปว่าถึงเราจะอยู่ในฐานะของนักข่าวหนังสือพิมพ์ นักข่าวโทรทัศน์ นักจัดรายการโทรทัศน์ นักจัดรายการวิทยุ ผู้ดำเนินรายการ หรือผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ฯลฯ แต่ในพื้นที่งานของวิชาชีพนี้แล้ว ทุกคนคือนักสื่อสารมวลชนอาชีพที่เป็นสื่อกลางระหว่างผู้รับสารกับแหล่งข้อมูล

การขาดความเข้าใจดังกล่าว จึงส่งผลให้จุดมุ่งหมายของการสื่อสารในปัจจุบันบิดเบือนไปจากทิศทางที่ควรจะเป็น เช่นการคำนึงถึงผลประโยชน์ทางธุรกิจมากกว่าการเน้นคุณภาพของตัวสาร ดังนั้นการที่ได้มีโอกาสกลับมาทบทวนศึกษาถึงแนวคิดโครงสร้างของสื่อสารมวลชนน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษารุ่นหลังให้ทราบว่าบทบาทที่ควรจะเป็นของนักสื่อสารมวลชนคุณภาพอย่างแท้จริงเป็นอย่างไร

1. แนวคิดด้านโครงสร้างของสื่อมวลชน

จะมุ่งศึกษา และวิเคราะห์ไปที่ประเด็นของโครงสร้างของการผลิตรายการ (Unique of Production) เป็นสำคัญ ซึ่งในตัวเองก็เองนั้น มีส่วนประกอบมากมายที่จะร่วมกันผลิตงานออกมาในแต่ละครั้ง และขณะเดียวกันก็ยังมีกลุ่มต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับแนวคิดมอยด์ด้วย ทั้งคอยทำหน้าที่สนับสนุนองค์กรนั้นๆ ด้วยการแสดงความต้องการของตนออกมาด้วย (sponsor) และจะคอยควบคุมให้องค์กรปฏิบัติตามนโยบายที่คงไว้ (Official, Government) ตามแนวคิดของ De Fleur (1989) ได้แสดงไว้เป็นแผนภาพที่ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบของสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นระบบหนึ่งของสังคม ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพที่ 1 องค์ประกอบของสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นระบบหนึ่งในสังคม

เมื่อพิจารณาจากแผนภาพแล้วจะเห็นว่า องค์ประกอบหรือปัจจัยทั้งหมดที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนนั้นล้วนมีผลกระทบ และมีความสัมพันธ์เชิงบทบาทที่แตกต่างกันไปทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับว่าองค์กรของสื่อมวลชนใดมีขอบเขตของความเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ มากน้อยแค่ไหน

กรณีการวิเคราะห์กับการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้างการผลิต และบทบาทของสารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์ : รายการถนนสายที่ 5” ผู้วิจัยได้มองถึงความสัมพันธ์เชิงบทบาททราบบว่า ระบบย่อยด้านการผลิต (Production Subsystem) กับผู้สนับสนุนด้านการเงิน (Financial Bankers) และเจ้าของเวลา (OWNER) เพราะ 3 ปัจจัยนี้คือ ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการกำหนดให้รายการถนนสายที่ 5 ยืนหยัดอยู่ได้ตลอดมา

และที่น่าสนใจกว่านั้น ก็คือ โครงสร้างการผลิตรายการโทรทัศน์เช่นนี้ ไม่มีปรากฏเช่นใดในกรอบแนวคิดทฤษฎีใดมาก่อน กล่าวคือ องค์กรผู้ผลิตไม่ใช่เจ้าของเวลาตัวจริง หากแต่ได้รับการว่าจ้างให้ผลิตรายการเพื่อป้อนสู่สถานีโทรทัศน์กันอีกทอดหนึ่ง (Sub-Contract) ซึ่งนับได้ว่าเป็นระบบที่ไม่เป็นไปตามระบบ คือเป็นตามลักษณะของ Subsystem ที่เกิดจากการร่วมมือกันของกลุ่มย่อยในองค์ประกอบของสื่อมวลชนระบบต่างๆ ของผู้ผลิตรายการนับตั้งแต่เจ้าของเวลาซึ่งคือ เจ้าของรายการตัวจริง ไม่มีบริษัทที่ผลิตรายการเป็นของตัวเอง จึงต้องหาจ้างองค์กรผู้ผลิตหรือหน่วยรับจ้างผลิตรายการให้กำหนดรูปแบบการนำเสนอรายการ และผลิตรายการสู่สถานีโทรทัศน์ โดยเจ้าของเวลาจะจ่ายแต่เพียงว่าค่าจ้างการผลิตให้แก่บริษัทผู้รับจ้างผลิตรายการเท่านั้น และยังเป็นผู้ติดต่อผู้อุปถัมภ์เอง (Sponsor)

ด้วยความสัมพันธ์เชิงบทบาทของปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับรายการถนนสายที่ 5 เป็นไปในรูปแบบดังกล่าว จึงทำให้สามารถมองได้ว่าแท้จริงแล้วผู้กำหนดโครงสร้างการผลิตรายการ คือ องค์กรผู้ผลิต โดยมีเจ้าของเวลาให้การสนับสนุนมาตลอด

2. แนวคิดการนำเสนอสารคดีเชิงข่าว (News Documentary)

ความหมายของสารคดีมีผู้เสนอไว้หลายแนวคิดด้วยกัน ความหมายทั่วไป เป็นความหมายที่กว้างขวาง แยกออกเป็นประเภทต่างๆ ได้มากมาย แต่ยังมีประเภทสารคดีย่อยอีกประเภทหนึ่ง คือ “สารคดีเชิงข่าว” (News Documentary) ที่เน้นการเขียนในรูปแบบพิเศษสำหรับสื่อต่างๆ อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ และล่าสุดคือ สื่อโทรทัศน์

สารคดีเชิงข่าว (News Documentary) มีความเด่นใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือ การเน้นจุดเด่นในเนื้อหา และความเด่นของตัวเรื่องดังนี้

2.1 จุดเด่นในเนื้อเรื่อง หมายถึงการนำเอาความเด่นของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือบุคคลใด เพียงจุดเดียวมาขยาย โดยไม่มีการแตกประเด็น . ไปถึงเรื่องอื่น เป็นการเน้นโฟกัส (Focus) ที่ต้องการนำเสนอให้คมชัด

2.2 ความเด่นของตัวเรื่อง หมายถึงการนำเอาเรื่องที่กำลังเป็นข่าวคราว หรือประเด็นที่สังคมโจษจัน รวมทั้งอาจมีผลกระทบต่อประชาชนหมู่มากอยู่แล้ว นำมาเสนอในลักษณะพิเศษแบบสารคดีเชิงข่าว

สำหรับกรณีศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้างการผลิต และบทบาทของรายการสารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์ : รายการถนนสายที่ 5” พบว่ามีเนื้อหาสอดคล้องกับลักษณะที่ดีของสารคดีเชิงข่าวที่ควรจะเป็น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการให้ความกระจ่างใจของข้อมูลเท็จจริงแก่ประชาชน รวมทั้งยังนำเสนอเนื้อหาที่ร่วมยุค ทันต่อเหตุการณ์ โดยเน้นกรณีที่เป็นปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับการจรรยาบรรณ ซึ่งรายการถนนสายที่ 5 เป็นรายการแรกที่ริเริ่มสารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์ประเภทนี้ขึ้น

3. แนวคิดการแสดงออกซึ่งบทบาทของรายการโทรทัศน์

การผลิตรายการโทรทัศน์แต่ละรายการนั้น ถึงแม้จะมีจุดมุ่งหมายในการผลิตแตกต่างกันออกไปก็ตาม แต่รายการโทรทัศน์ที่ดีควรจะสามารถทำหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนได้อย่างสมบูรณ์ด้วย ตามลักษณะที่ควรจะเป็น ดังนี้

1. ความมีเสรีภาพ และอิสระภาพ ในที่นี้หมายถึงอิสระภาพตั้งแต่กระบวนการผลิตรายการ ตลอดจนเสรีภาพในการนำเสนอเนื้อหา และรูปแบบรายการให้เป็นไปในทิศทางที่ควรจะเป็น ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมจากอำนาจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจนเกินไป

2. ความมีระเบียบและเอกภาพ รายการโทรทัศน์ควรมีบทบาทในการดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกภาพในสังคมไว้ด้วยทั้งทางตรง และทางอ้อม ไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะของการเสนอแนะ การชักจูงให้คล้อยตาม หรือการยกตัวอย่างที่ดี และไม่ตีให้ปฏิบัติตามก็ได้

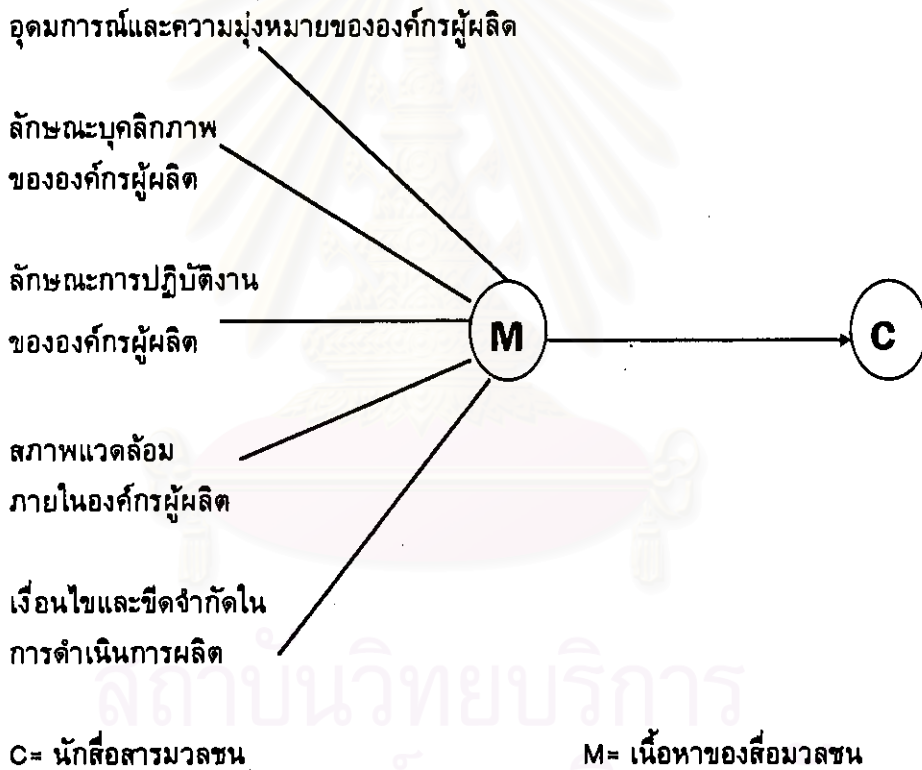
3. ความหลากหลายและการเข้าถึง เนื้อหารายการโทรทัศน์ที่สมบูรณ์นั้น ควรจะให้ได้ทั้งสาระความรู้ และความบันเทิงแก่ผู้ชมได้มากที่สุดหลายแง่มุม ไม่ใช่การจำกัดอยู่เฉพาะการตัดสินใจของฝ่ายผู้ผลิต หรือผู้บริหารเท่านั้น

4. ความเป็นกลางและคุณภาพของข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริงของข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อต้องการตรวจสอบหรือมีการสืบหาต้นเรื่องต่างๆ ควรจะต้องมาจากแหล่งข้อมูลจริง ไม่ใช่การนำเสนอเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยการสร้างเรื่องเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น

4. แนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการโทรทัศน์

รายการโทรทัศน์นี้รายการหนึ่งๆ ที่เราได้เห็นกันนั้น กว่าจะผลิตขึ้นมาได้นอกจากจะต้องผ่านการกล่อมเกลหลายขั้นตอนแล้ว ปัจจัยแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในที่มีความสัมพันธ์ต่อรายการโทรทัศน์รายการใดก็ย่อมส่งผลต่อการกำหนดโครงสร้างและรูปแบบการนำเสนอรายการด้วยไม่มากนัก

Gerhard Maletzke (Windahl, Signitzer and Olson, 1992) นักวิจัยชาวเยอรมันได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ เพื่ออธิบายและทำความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของนักสื่อสารมวลชน ซึ่งให้เห็นถึงการวางบทบาทของนักสื่อสารมวลชนในระดับต่างๆ ที่มีผลสะท้อนต่องานที่ผลิตขึ้นมาดังนี้

รูปที่ 2 : แสดงปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ตามแนวคิด Maletzke

สำหรับบริษัทผู้รับจ้างผลิตรายการถนนสายที่ 5 นั้น ถือเป็นองค์กรสื่อมวลชนองค์กรหนึ่ง ดังนั้นแนวคิดของ Maletzke จึงน่าจะนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ได้ และจากรูปภาพดังกล่าวข้างต้นสามารถอธิบายถึงรายละเอียดของแนวคิดนี้ได้คือ

1. อุดมคติและความมุ่งหมายขององค์กรผู้ผลิต (The Communication Organization's self-image)

ตามปกติแล้วการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนส่วนใหญ่จะมุ่งไปในทิศทางที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ซึ่งก็แล้วแต่ว่าใครจะมีจุดมุ่งหมายอย่างไร แตกต่างกันไป และในขณะที่เดียวกันภายในหน่วยย่อยขององค์กรนั้นก็จะมีหน้าที่ที่ต่างกันไปด้วย กลุ่มผู้รับสารที่เป็นเป้าหมายหลัก ภาวะทางเศรษฐกิจ-สังคม ดังนั้นทิศทางการวางบทบาทของแต่ละองค์กรของนักสื่อสารมวลชนจึงมาจากจุดมุ่งหมายที่วางไว้ในเบื้องต้นและมีผลต่อการวางแผน-ผลิตงาน นั่นคือ องค์กรสื่อสารมวลชนที่มองตนเองเป็นเพียงตัวกลางผ่านข่าวสารก็จะวางบทบาทองค์กรไว้ที่การทำหน้าที่กระจายข่าวสารสู่ผู้รับสารเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม หากองค์กรสื่อสารมวลชนใดให้ความสำคัญกับบทบาทของตนเองมากเกินไป ก็อาจจะนำตนเองเข้าไปยุ่งถึงขั้นตอนการกลั่นกรอง, คัดเลือกข่าวสาร ตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์ข่าวสารนั้นๆ เกินขอบข่ายของมาตรฐานที่วางไว้

Mcquail (Windahl et al, 1992) แบ่งมาตรฐานวิชาชีพของนักสื่อสารมวลชนออกเป็น 4 ประเภทด้วยกันคือ

1. **The pragmatics** หมายถึงองค์กรสื่อสารมวลชนที่มุ่งให้ความสำคัญต่อระดับความนิยม (rating) ของผู้รับสารที่มีผลต่องานขององค์กรเป็นส่วนใหญ่
2. **The craft - oriented** หมายถึงองค์กรสื่อสารมวลชนที่วัดความสำเร็จทางวิชาชีพจากการได้รับการยอมรับในผลงานโดยองค์กรสื่อสารมวลชนที่เป็นเพื่อนร่วมอาชีพเดียวกัน
3. **The organization - oriented** หมายถึงองค์กรสื่อสารมวลชนที่ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรใหญ่ที่วางไว้
4. **The society / environment - oriented** หมายถึงองค์กรสื่อสารมวลชนที่มุ่งสร้างผลงานให้สอดคล้องกับกลุ่มหรือสิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมองค์กร

2. ลักษณะบุคลิกภาพขององค์กรผู้ผลิต (The Communication Organization's Personality structure)

โดยทั่วไปแล้วองค์กรสื่อสารมวลชนแต่ละประเภทจะแสดงตนต่อสาธารณชนในลักษณะที่ต่างกันไป และภายในหน่วยย่อยเองก็มีลักษณะการวางบุคลิกของหน่วยงานต่างกันไปซึ่งจะสะท้อนอยู่ในเนื้อหาของรายการที่ผลิตออกมานั้นเอง เช่น ถ้าผลิตรายการเพื่อนำความรู้ข่าวสารมาบอกกล่าว แต่รูปแบบออกมาในเชิงครอบงำความคิดก็ย่อมแสดงถึงว่าองค์กรสื่อสารมวลชนนั้นๆ ปฏิบัติงานเกินขอบข่ายที่ควรจะเป็น ซึ่งอาจจะเป็นที่จับตามองของสถาบันต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะสถาบันที่มีอำนาจเหนือกว่าอาจจะลงโทษองค์กรสื่อสารมวลชนนั้นๆ ให้ปรับปรุงแก้ไขหรือลงโทษขั้นรุนแรง เพราะเกรงกลัวว่าสื่อมวลชนนั้นๆ จะใช้อำนาจประชาธิปไตยที่พึงมีอยู่ส่งผลกระทบต่อผู้รับสาร ตรงกันข้ามถ้าสื่อมวลชนวางบุคลิกในทางที่สังคมยอมรับก็จะได้การตอบสนองในรูปของความสนใจที่จะติดตามชมผลงาน หรือในรูปของรางวัลต่างๆ

3. ลักษณะการปฏิบัติงานของคณะผู้ผลิตรายการ (The communication Organization's working team)

ถึงจะเป็นองค์กรสื่อสารมวลชนที่ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกันก็ตาม แต่บรรยากาศในการทำงานย่อมต่างกัน ขึ้นอยู่กับการวางกฎระเบียบขององค์กร ซึ่งเป็นไปได้ทั้ง 2 แบบคือในลักษณะที่เข้มงวดหรือยืดหยุ่น การให้ความสำคัญต่อผู้ร่วมงานทั้งในฐานะที่แบ่งแยกชัดเจนหรือในระดับเท่าๆ กัน ถ้าที่ใดมีกฎกติกามากบรรยากาศก็ย่อมต่างไปจากที่ที่มีกฎกติกาน้อยกว่า แต่อย่างไรก็ตามมีนักสื่อสารมวลชนจำนวนไม่น้อยที่ปฏิบัติหน้าที่ของตนไปตามความคาดหวังขององค์กรให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานมากกว่าของตนเองหรือผู้รับสารจนบางครั้งงานที่ออกมาจะอยู่ในลักษณะทิศทางที่ตอบสนองความต้องการขององค์กรตนเองมากกว่าตอบสนองผู้รับสาร

4. สภาพแวดล้อมภายในองค์กรผู้ผลิต (The Communication Organization's Environment)

ไม่มีการกำหนดรูปแบบตายตัวว่าในองค์กรผู้ผลิต ควรจะมีสภาพแวดล้อมใดถึงจะเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะงานว่าสอดคล้องกับบรรยากาศในองค์กรนั้นๆ หรือไม่มากกว่าอื่นใด องค์กรผู้ผลิตบางแห่งอาจจะทำงานนอกสถานที่มากกว่าอยู่ภายในองค์กร แต่ความมีกฎระเบียบอาจจะไม่ต่างกับการทำงานภายในสถานที่ก็เป็นได้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะแสดงออกมาให้เห็นได้จากสภาพแวดล้อมขององค์กรนั่นเอง

5. เงื่อนไขและขีดจำกัดในการดำเนินการผลิต (Condition from medium)

โดยธรรมชาติของการทำงานแล้วนักสื่อสารมวลชนจะถูกจำกัดด้วยธรรมชาติของสื่อที่ตนเกี่ยวข้องนั่นเอง ตามที่ Maletzke ได้กล่าวไว้ว่าสิ่งที่เป็นเงื่อนไขก็คือ ความพร้อมของอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติการ โดยเฉพาะสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์มักจะประสบปัญหาเรื่องอุปกรณ์ ทั้งนี้เพราะอุปกรณ์ต่างๆ มีราคาสูง ทำให้เกิดความจำกัดในด้านจำนวน รวมถึงยานพาหนะด้วย ทำให้ความคล่องตัวในการปฏิบัติงานลดน้อยลง อีกทั้งขีดจำกัดในเรื่องของเวลา สถานที่ที่ถ่ายทำ บุคคลที่ต้องถ่ายทำที่ไม่อาจจะกำหนดตายตัวได้เช่นกัน นับเป็นความกดดันอันเกิดจากข้อจำกัดของสื่อที่องค์กรสื่อสารมวลชนขนาดเล็กมักต้องเผชิญ

ปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวข้างต้นคือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวองค์กรและนักสื่อสารมวลชนโดยตรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งจะมีผลต่อกระบวนการผลิต, การกำหนดโครงสร้างการผลิตรายการ และบทบาทขององค์กรสื่อสารมวลชนนั้นๆ โดยในความจริงแล้วผู้ผลิตรายการอาจพบปัจจัยต่างๆ ที่นอกเหนือไปจากแนวคิดของ Maletzke ก็ได้ แต่ไม่ว่าจะต้องเผชิญหรือเกี่ยวข้องกับปัจจัยใด ผู้ผลิตจะต้องมีความพยายาม และความสามารถในการเอาชนะปัจจัยต่างๆ ให้ได้เพื่อให้ได้ผลงานที่ออกมามีคุณภาพสูงสุด

กรณีศึกษา รายการสารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์ “รายการถนนสายที่ 5” ก็เช่นกันที่จะต้องพยายามวิจัยหาบทสรุปให้ได้ว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการนี้ในด้านบวกหรือด้านลบที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างการผลิตของรายการฯ และบทบาทที่ควรเป็นของรายการสารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์ ควรอยู่บนบรรทัดฐานอะไรเป็นหลัก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยของ วิไล สมพันธ์ (2536) เกี่ยวกับเรื่อง “การวิเคราะห์วาทกรรมรายการวิทยุ จส.สทนนา” พบว่ารายการ จส.สทนนาไม่ใช้เวลาแสดงความคิดเห็นเสรี การมีส่วนร่วมในรายการสามารถทำได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ผู้ดำเนินรายการเป็นเพียงสื่อกลางที่เชื่อมโยงให้ผู้สนทนาได้แสดงความคิดเห็น/บทบาทของผู้ร่วมการสื่อสารถูกจำกัดขอบเขตให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบ และเงื่อนไขนโยบายของบริษัทและกองทัพบก

บทสรุปของการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้างการผลิต และบทบาทของรายการสารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์กรณีศึกษา ถนนสายที่ 5” ในด้านการวิเคราะห์ว่าบทบาทการแสดงออกของสื่อมวลชนที่ควรจะเป็นนั้นเป็นอย่างไร

งานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งเป็นของ ลัดดาวัลย์ กำแพงแก้ว (2539) เรื่อง “ปัจจัยการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ชุดโลกสลบสี” พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตรายการสารคดีโลกสลบสีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่เป็นทั้งแรงสนับสนุน ส่งเสริม หรือการควบคุม ที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการผลิตรายการ

ซึ่งบทสรุปการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้ ก็สอดคล้องกับแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้างการผลิต และบทบาทของรายการสารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์กรณีศึกษา ถนนสายที่ 5 ” เช่นกัน ในแง่ของความสัมพันธ์เชิงบทบาทจากปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงสร้างการผลิตรายการทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อบทบาทการแสดงออกของรายการฯ